

в практичній діяльності сучасного правознавця, досі залишаються не вирішеними. Тому з розвитком суспільства роль інформаційних технологій у професійній юридичній практиці буде тільки зростати.

Література:

1. Е-майбутнє та інформаційне право / В. Брижко, В. Цимбалюк, М. Швець, Ю. Базанов; За ред. члена-кореспондента АПрН України М. Я. Швеця // 2-е вид., доп. – К.: НДЦПІ АПрН України, 2006. – 234 с.
2. Правова інформатика (системна інформатизація законотворчої, правоохоронної, судочинної та правоосвітньої діяльності): Монографія / М. Я. Швець, Р. А. Калюжний, В. М. Брижко, В. С. Цимбалюк та ін. ; за ред. М. Я. Швеця та Р. А. Калюжного – К.: ІВА, 2003. – 168 с.
3. Інформаційне право України: навчальний посібник / А. М. Куліш, Т. А. Кобзева, В. С. Шапіро. – Суми: Сумський державний університет, 2016. – 108 с. ISBN 978-966-657-622-7

В. Б. ЧЕРЕДНИЧЕНКО

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У МВС УКРАЇНИ

Дактилоскопічні обліки дають позитивні результати при розкритті злочинів, розшуку злочинців та безвісти зниклих осіб.

Метод ідентифікації людей за відбитками пальців заснований на роботах англійця Вільяма Гершеля, який у кінці 19 сторіччя довів унікальність малюнка фаланг пальців людини (вірогідність повторення – один на кілька мільярдів). Також була встановлена незмінність цих узорів протягом життя людини. Антрополог Френсіс Гальтон сприяв введенню з 1895 року в Англії дактилоскопії при реєстрації кримінальних злочинців.

У 1904 році Г. М. Рудий (1863-1918) започаткував у Києві при антропометричному кабінеті Київської розшукової поліції перше дактилоскопічне бюро (у Росії – в 1906 р.).

Дактилоскопія виявляє на відбитку пальця *мінуції* – точки зміни структури папілярних ліній: їх закінчення, роздвоєння, розрив, тощо, які унікальні для кожного узору. Якісний відбиток містить у середньому 70 мінуцій, особа вважається ідентифікованою при збігу їх певної кількості. Так, в Італії для позитивного висновку вважається необхідним збіг 16 точок, в Австралії – 12, в Швеції – більше семи [1].

Функціонування дактилоскопічних обліків в Україні внормовано наказом МВС № 785 від 11.09.2001 р. (у редакції 2011 р.). Дактилоскопічні обліки ведуться у Державному науково- дослідному експертно- криміналістичному центрі МВС України (далі – ДНДЕКЦ) та

одночасно у Департаменті інформаційного забезпечення МВС України, та їх підрозділах на місцях.

Дактилоскопичні обліки складаються з:

- дактилоскопичних картотек – масиву дактилокарт: осіб, які були піддані дактилоскопіюванню, а також невпізнаних трупів та безвісно зниклих осіб,

- слідотек – слідів рук, які вилучені з місць нерозкритих злочинів.

Дактилоскопичні обліки на рівні областей мають обсяги у сотні тисяч дактилокарт, а на рівні МВС – кілька мільйонів. Перевірки слідів з місць нерозкритих злочинів по масивах дактилокарт таких обсягів у ручному режимі практично нездійсненні [2].

У середині 1980-х років було розпочато впровадження автоматизованих дактилоскопичних інформаційних систем (АДІС): «Printrak» (США), «Morpho» (Франція), «NEC» (Японія), та інших.

Зараз АДІС функціонують у багатьох країнах світу. В Україні, Білорусі та багатьох інших країнах СНД впроваджена АДІС «Дакта – 2000».

Система «Дакта 2000» поділяється на три рівні: загальнодержавний, регіональний (обласний) та районний, кожна з регіональних баз даних заноситься на сервер вищого рівня. Дактилокарти осіб та сліди з місць нерозкритих злочинів (по 2 примірники) поступають з районів до обласного експертного підрозділу. Там вони скануються, кодуються, перевіряються по регіональній базі АДІС. Електронна дактилоскопична інформація передається по каналах зв'язку до МВС, також висилаються паперові носії для ручних картотек. У комп'ютерній базі даних формуються масиви: кодованих образів дактилокарт та кодованих слідів для автоматизованого розпізнавання, а також зберігаються скановані дактилокарти для можливості їх ручного порівняння.

При запиті на перевірку в ДНДЕКЦ МВС там виконується пошук по всеукраїнській базі закодованих дактилокарт. Запитувачу направляється список обсягом 20-30 дактилокарт, відсортований за рейтингом схожості. Експерт проводить остаточне дослідження у ручному режимі та надає висновок про приналежність сліду (дактилокарти) певній особі або про відсутність тотожності.

Можна навести приклади позитивного використання АДІС «ДАКТО 2000» у роботі МВС. Так, у НДЕКЦ при ГУМВС України у Харківській області АДІС експлуатується на 8 комп'ютерах 9 співробітниками. За вісім років до АДІС введено 300 тис. дактилокарт та 13 тис. слідів рук, вилучених з місць вчинення нерозкритих злочинів. При цьому встановлено 1000 осіб, які залишили відбитки рук на місцях вчинення нерозкритих злочинів, а також 630 осіб невпізнаних трупів та 164 випадки приховування особами своїх даних [3].

По Сумській області до АДІС введено 130 тис. дактилокарт та 6 тис. слідів з місць нерозкритих злочинів.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки.

1. Дактилоскопичні обліки зараз ведуться у двох департаментах МВС України, що можна вважати нераціональним через дублювання паперових картотек обсягом у мільйони дактилокарт та деяких комп'ютерних баз даних. Доцільно зосередити таку систему в одному департаменті МВС.

2. Доцільно підняти статус АІДС до загальнодержавного рівня в Україні, як це зроблено у багатьох країнах.

3. Зарубіжний досвід свідчить, що на автоматизований дактилоскопичний облік доцільно, крім злочинців, також ставити:

- певні категорії іноземців, які в'їжджають на територію України;
- військовослужбовців Збройних Сил, СБУ, прикордонної служби, національної гвардії, МНС, службова діяльність яких пов'язана з ризиком для життя.

4. Багато країн світу виконують фіксацію відбитків пальців за допомогою електронних дактилоскопичних сканерів, що забезпечує максимально високу якість кодування. Доцільно впровадити дактосканери в Україні.

Література

1. Хахановський В. Г. Автоматизація експертних дактилоскопичних досліджень. [Текст] / В. Г. Хахановський // Форум права. – 2011. – № 1, – С. 1077 - 1084. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/e.../FP/.../11xvgedd.pdf.

2. Применение дактилоскопической идентификации в системах защиты информации / В. Б. Чередниченко // Информационные процессы и технологии. Информатика – 2012: сб. материалов Международной научно – практической конференции, 23- 27 апреля 2012 г. / Севастопольский национальный технический университет. мат. конфер., ВЕБЕР. – 2012. – С. 206-208.

3. Удовиченко О. А. Функціонування регіонального дактилоскопичного обліку в науково дослідному експертному криміналістичному центрі при ГУМВС України в Харківській області. [Текст] / О. А. Удовиченко // Криміналістичний вісник 2010. – № 2 (14). С. 140-144.

І. А. ЧУХНО

Харківський національний медичний університет

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ РЕГІОНУ

Забезпечення ефективного розвитку соціальної сфери, вирішення існуючих соціальних проблем, диспропорцій у соціальному розвитку різних регіонів, територій є одним із важливих напрямів розвитку та забезпечення стабільності нашої держави. Як засвідчив досвід управління